

Poglejte na številke poleg naslova za dan, ko Vaša naročnina poteče. Skušajte imeti naročnino vedno vnaprej plačano.

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

Telephone: CHelsea 3-1242

Reprinted as Second Class Matter September 25th, 1940 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.

No. 150 — Štev. 150

NEW YORK, FRIDAY, AUGUST 1, 1941 — PETEK, 1. AVGUSTA, 1941

Volume XLIX. — Letnik XLIX.

NA NEKAJ VEČ KOT
2c "GLAS NARODA"
PO POŠTI NARAVNOST NA
SVOJ DOM (izvenredni obeti,
nedelje in prazniki).
:: Citajte, kar Vas zanima !!

UPORABA GASOLINA JE OMEJENA

GASOLINSKE POSTAJE V 13 ATLANTIŠKIH DRŽAVAH BODO od 7. URE ZVEČER do 7. ZJUTRAJ ZAPRTE. — NAJBOLJ BODO PRI-
ZADETI NEDELJSKI IZLETNIKI I, KI SE VRNEJO PONOČI DOMOV

Notranji tajnik in petrolejski koordinatör Harold L. Ickes je odredil, da bodo gasolinske postaje v 13 državah ob Atlantiku in deloma v štirih državah, vključno New York ter v Districtu Columbia (glavno mesto Washington) zaprte od 7 zvečer pa do 7 zjutraj. Ta odredba stopi v veljavo v nedeljo 3. avgusta.

Poleg delov države New York, Pennsylvania, Virginia in West Virginia, vzhodno od Appalachians pogorja spadajo pod Ickesovo odredbo države Maine, New Hampshire, Vermont, Massachusetts, Connecticut, Rhode Island, New Jersey, Delaware, Maryland, North Carolina, South Carolina, Georgia, District of Columbia in Florida.

Vsled te odredbe bodo zelo prizadeti mestni prebivalci, ki imajo navado odpeljati se z avtomobili za weekend na deželo in se navadno vrnejo v nedeljo zvečer. Samo v mestu New Yorku bo vsled tega prizadetih okoli 800.000 lastnikov avtomobilov, v celi državi New York pa okoli 2.300.000.

Ickesova odredba, ki jo je moglo smatrati za najdrastičnejšo, kar jih je še izdala washingtonska vlada, je bila izdana ne sicer zaradi pomanjkanja petroleja, pač pa zaradi tega, ker je ameriška vlada Angliji izročila 50 tankerjev, ki so prevažali petrolej ob atlantski obali.

Atlantske države potrebujejo na dan okoli 1.200.000 sodov petroleja. Ker pa je bilo Angliji danih 50 tankerjev, se je dobava petroleja zmanjšala za 200.000 sodov na dan.

Da pa vzhodne države ne bodo trpele prevelikega pomanjkanja gasolina, je predsednik Roosevelt že podpisal odredbo, po kateri bodo smele privatne družbe v teku pol leta napeljati 900 do 1300 milj dolge petrolejske cevi, po katerih bo petrolej iz petrolejskih polja pritekal v atlantske države.

Ickes pravi, da so ga k temu koraku napotile same velike petrolejske družbe, ki so izprevidale, da bo nastalo veliko pomanjkanje gasolina, ako se njegova uporaba na kakršenkoli način ne omeji.

Vendar pa petrolejske družbe niso pričakovale, da bo to odredbo Ickes izdal že sedaj, temveč so mislile, da bo to storil šele po prazniku Delavskega dne, ko se končajo vsakolikatne počitnice. Pri vsem tem pa so se zavzele, da bodo tesno sodelovale z Ickesom in so ob enem sklenile, da gasolinski postaji, ki bi kršila Ickesovo odredbo, ne bodo dobavljale gasolina.

Ameriško mleko za Abesinijo

Ralph Bain, zastopnik Rdečega križa v Kairu, je sporočil, da je dospelo tja 400 zabojev kondenziranega mleka za Abesinijo.

Rusi se dobro držijo

Sovjetski informacijski urad naznanja, da so Rusi s svojimi protinapadmi v okolici Smolenske vrgli nazaj Nemce, ki so imeli zelo velike izgube.

Poročilo pravi, da je bilo vjetih mnogo Nemcev in da so Rusi dobili velik vojni plen.

Rusi so pričeli s protinapadom, ko so zdržali 42 silovitih nemških napadov okoli Smolenske od 16. junija dalje. Rusi tudi še vedno drže Smolensk, dasi so Nemci že pred dvema tednoma naznanili, da so mesto zavzeli.

Rusko-nemška vojna traja sedaj že 40 dni in Nemci ne morejo nikamor več naprej. Poglavitni boji se vrše, kot že omenjeno okoli Smolenske, okoli Porhova in Novorževa, okoli 150 do 200 milj južno od Leningrada in pri Žitomiru, kjer hočejo Nemci priti do Kijeva, glavnega mesta Ukrajine.

Tudi ruski letalci se dobro ponašajo. V sredo so izstrelili 15 nemških aeroplanov, sami pa so jih izgubili osem. Na letališčih daleč v Nemčiji pa so na tleh uničili 12 aeroplanov.

Prvo pomoč od Anglije so dobili Rusi v sredo, ko so angleški aeroplani bombardirali finsko pristanišče Petsamo in norveško pristanišče Kirkenes. V Petsamo gore velika skladišča in pristanišče samo.

O pomoči, ki jo bodo nudile Združene države Rusiji, je v Beli hiši razpravljal predsednik Roosevelt z rusko vojaško

misijo, v Moskvi pa Hopkins s Stalinom.

Angleški aeroplani so tudi zelo aktivni v Sredozemlju. Bombniki so obstreljevali italijansko letališče v Elmosu na Sardiniji in napravili veliko škodo. Uničenih je bilo pet aeroplanov, mnogo več pa jih je bilo poškodovanih in v mestu je nastalo več požarov.

Lewis je proti regulaciji St. Lawrence reke

Pred posebnim kongresnim odborom za reke in pristanišča je prišel John L. Lewis, predsednik United Mine Workers ter rekel, da nasprotuje regulaciji St. Lawrence River, češ, da bi izgubilo delo najmanj petdeset tisoč ameriških premogarjev, če bi se ta načrt uresničil.

Bistvo načrta je predvsem — je izvajal Lewis, — da bi električna sila v velikem obsegu nadomestila premog. Ker je bila ustvarjena zveza med Velikimi jezeri in Atlantikom, bi v mnogih slučajih nadomestil importirani premog domači produkt. Kaj nam koristi stabilizacija premogovne industrije, če jo hočemo porušiti?

Lewisu tudi ne prija, ker baje vlada brezobzirno troši izposojeni denar. Na ta način je sicer mogoča borba proti nezaposlenosti, nikakor pa ni mogoče ustvariti trajne gospodarske stabilnosti.

Tugwell imenovan za governorja Puerto Rico

Predsednik Roosevelt je imenoval za governorja Puerto Rico Rexforda H. Tugwella, ki je bil imenovan za načelnika oddelka za teritorije in otoka posestva v notranjem departmentu.

Njegov prednik je bil Guy S. Swope iz Harrisburga, Pa., ki je bil imenovan za načelnika oddelka za teritorije in otoka posestva v notranjem departmentu.

PET GALON GAZOLINA NA TEDEN

Najbolj bodo prizadeti tisti, ki se poslužujejo avtomobilov samo za zabavo. — Odredbe ne bodo preostre, če se bodo ljudje prostovoljno omejili.

Vse kaže, da bosta že vsaj po vzhodnih ameriških državah še pred zimo racionirana olje in gazolin. Kakšne bodo tozadevne omejitve, še ni znano, toda zdi se, da bodo objavljene kmalu po Delavskem prazniku.

Najbolj bodo prizadeti tisti, ki se poslužujejo avtomobilov samo za zabavo. Prav nič čudnega ne bo, če jim bo dovoljeno samo pet galon gasolina na teden.

Do večje mere gasolina bodo upravičeni seveda oni, ki se z avtomobilom vozijo na delo, in tisti, ki jim je avtomobil neobhodno potreben, naprimer zdravniki, trgovski potniki itd. Zaenkrat je seveda vse odvisno od vprašanja, če se bo hotela javnost prostovoljno o-

mejiti. Čimbolj se bo omejevala, temlažje bodo odredbe.

Istovrstno poročajo iz Washingtona, da bodo prihodnje tri mesece izdelale avne tovarne samo 600 tisoč avtomobilov, kar pomeni, da se bo v primeri s prejšnjim letom skrbila produkcija za dvajset odstotkov.

Velike proizvajalke gumij v Akronu so sporočile v Cleveland, da se bodo v trgovini na drobno podražile gumijasti broči za dva in pol odstotka, s čimer bodo pa le deloma pokriti proizvodni stroški.

Administratör Henderson je izjavil v Washingtonu, da tovarne gumija ne bodo smele podražiti svojih izdelkov za več ko za pet odstotkov.

Hopkins obljubil Rusiji ameriško pomoč

Včeraj sta bila Roosveltovo osebni zastopnik Harry Hopkins in Josip Stalin zopet v daljšem razgovoru, tekom katerega sta razpravljala o tem, kako pomoč naj nadijo Združene države Rusiji.

Časnikarskim poročevalcem je tudi rekel, da je prišel v Moskvo na izrečno željo predsednika Roosevelta, da obišče Stalina.

Sinoči je tudi Hopkins videl prvi zračni napad na Moskvo in je stal na nekem balkonu. Ko so sirene opolnoči naznaje napad, je opazoval mestno zračno obrambo, nato pa je šel v zaklonišče. Naslednjega dne je bil na dolgi vožnji z avtomobilom in edin važen dogodek je bil pri tem, da je pri avtomobilu počil gumijev obruč. Opolne je bil na kosilu pri angleškem poslaniku siru Staffordu Crippsu.

Glede pomoči Rusiji je Hopkins časnikarskim poročevalcem v ameriškem poslanstvu povedal naslednje:

"Razpravljali smo o problemu zalaganja, ravno tako o kakovosti in množini različnega materiala, ki bi ga mogle Združene države poslati USSE.

"Stalin mi je dal pismo s prošnjo, da ga izročim predsedniku. Izrazil je iskreno hvaležnost za predsednikovo ponudbo in je rekel, da je prepričan, da bosta predsednik Roosevelt in ameriški narod verjela, da bo sovjetski narod igral svojo vlogo, da uniči Hitlerja."

RUSKA ŽETEV POSPRAVLJENA

Kot pravijo poročila iz Rusije, je žetev po ruskih pokrajinah v Armeniji, Georgiji, Azerbajdžanu, Dagestanu, o b Dnepru, v zapadni Ukrajini in osrednji Rusiji že skoro popolnoma pospravljena. Kar je še žita ostalo, je že zrelo in samo čaka na žetev.

Moški in ženske delajo na poljih dolge ure. Traktorji in konji vlečejo razna orodja, ki so potrebna pri žetvi. Pekarna v Leninkanu obratuje dan in noč. Kavkaške železnice so natisnile vlakove, ki vozijo hlebece kruha na razne kraje. Drugi vozovi pa vozijo vreče moke, kakor tudi velike množine petroleja, stroje in druge vojaške potrebščine.

Po celi Rusiji je letos zelo obilna žetev. Koruza sicer še ni dozorela, toda bo v kratkem.

Ruski aeroplan izstreljen v Jugoslaviji

Poročilo iz Zagreba pravi, da je bil blizu Banjeluke izstreljen ruski vojaški aeroplan.

Malo stavk v vojni industriji

Nedavno je bil pri predsedniku Rooseveltu Wm. Green, predsednik Ameriške delavske federacije, ter mu povedal, da izza začetka sedanje kritične dobe ni bilo v vojni industriji še nikdar tako malo štrajkov, ko jih je zdaj.

RUSKA PODMORNICA

Slika kaže rusko podmornico, ki brani obalo Sovjetske Unije proti nemškim napadom z morja. — Rusija ima ba je preko 170 submarinov.

Rusi se pripravljajo na veliko ofenzivo

Ruski vojaški krogi napovedujejo, da se zbira za fronto od Leningrada do Kijeva armada treh milijonov vojakov za velik naval na Nemce.

Isti viri pravijo, da se bo velika ruska ofenziva pričela v teku dveh tednov, ko bo rusko vrhovno poveljstvo prepričano, da se je nemška armada izčrpala in bo praznabla, da bi se hotela kako ofenzivo v smeri proti Smolensku.

Ta ofenziva bo največja v vsej zgodovini. Rdeča armada bo namreč ojačena s stotisoči svežih vojakov, ki se sedaj vežbajo za fronto.

NEMŠKE IZGUBE NA RUSKEM

V debati glede podaljšanja vojaške službe navajajo oni, ki so nasproti podaljšanju, velike nemške izgube v vojni proti Rusiji.

Nek senator, ki pa ne mara, da bi bilo njegovo ime objavljeno, pravi, da so Nemci po zanesljivih poročilih, ki so dosežali prišla v Washington, v vojni z Rusijo izgubili 800.000 mrtvih in ranjenih.

Isto je v ostri debati, ki traja že tretji dan, navedel tudi senator Nye, ki nasprotuje zahtevi predsednika Roosevelta, da bi bila vojaška služba podaljšana od enega leta za nedoločen čas, oziroma toliko časa, dokler deželi preti nevarnost.

Nye je tekom svojega govora rekel, da nemška armada nima več iste vdarne sile, ki jo je imela, ko je vdrla v Rusijo. Rekel je, da je dobil privatna obvestila, ki pravijo, da mora sedaj Nemčija pošiljati na fronto velike množine svojih rezerv.

Nye pravi, da zaradi velikih nemških izgub preti sedaj Zdr. državam mnogo manjša nevarnost, kot pa tedaj, ko je bila uvedena obvezna vojaška služba in da zaradi tega ni potrebno, da bi bila vojaška služba podaljšana.

Včeraj je general Vladislav Sikorsky, poljski ministriški predsednik v Londonu izjavil, da je Nemčija dozdaj v vojni z Rusijo imela izgubo milijon vojakov t. j. mrtvih in ranjenih.

Japonci obžalujejo zračni napad na ameriško ladjo "Tutuila"

V sredo so japonski letalci bombardirali prestolico kitajske vlade Čunking in pri tem je bil zadet tudi ameriški rušilec Tutuila, ki se je nahajal v varnostni zoni.

Državni podtajnik Sumner Welles je takoj poslal navodila ameriškemu poslaniku Josephu C. Grewu, da naj protestira pri japonski vladi proti bombardiranju. Še prečno pa je mogel poslanik Grew v vnanjem ministrstvu vložiti protest, se je v ameriškim poslanstvu že zglasil namestnik japonskega vnanjega ministra Kumaiči Jamamoto ter je poslanika Grewa prostil za dovoljenje, da ga sme obiskati vnanji minister admiral Teijiro Tojoda.

Ob istem času pa je tudi namestnik japonskega mornariškega ministra obiskal ameriškega atašea Henrika Smith-Huttona ter mu v imenu mornariškega ministrstva izrazil obžalovanje.

Tojoda je poslaniku Grewu zagotovil, da imajo japonski letalci strogo povelje, da ne poškodujejo kake ameriške lastnine.

Poljska himna na moskovskem radio

Po radio postaji v Moskvi je bilo včeraj slišati po vseh skandinavskih deželah poljsko narodno himno. Oznanjevalec je rekel, da se Poljaki bore na strani Rusov proti Nemcem.

Komunistični list "Pravda" pravi v svojem uvodnem članku, da pomeni prijateljska pogodba med Rusijo in Poljsko pričetek zedinjenja vseh slovanskih narodov v boju proti Nemčiji.

Ravno tako pravi "Pravda", da je pogodba s Čehoslovasko in Jugoslavijo hud vdarec za ozadje nacističnih vpadnikov.

Aretacija inozemskega agenta v Clevelandu

V Clevelandu so aretirali 47-letnega agenta Karla Zanzingera, ki je že dvanaest let v Ameriki ter ima prvi državljanski papir. Obtožen je, da se je vdejoval kot tujezemski agent.

Lee F. Boardman, voditelj clevelandskega urada justične proizvodvalne službe, je rekel, da se je Zanzinger leta 1939 izdal za člana nemškega konzulata, kar pa v resnici ni bil. Kot tak je nagovarjal ameriške mehanike in masiniste, naj gredo delat v Nemčijo. Nastopal je torej kot inozemski agent, ne da bi se prijavil dr-

Ta obisk je bil sicer pozneje odpovedan, toda poslanik Grew je bil naprošen, da poseti vnanjega ministra Tojodo v njegovem uradu. Tojoda je tedaj poslaniku Grewu izrazil obžalovanje, da je bil rušilec bombardiran.

Ob istem času pa je tudi namestnik japonskega mornariškega ministra obiskal ameriškega atašea Henrika Smith-Huttona ter mu v imenu mornariškega ministrstva izrazil obžalovanje.

Tojoda je poslaniku Grewu zagotovil, da imajo japonski letalci strogo povelje, da ne poškodujejo kake ameriške lastnine.

KEITELOV SIN UBIT NA RUSKI FRONTI

Na ruski fronti sta bila ubita sinova dveh vodilnih nacistov, feldmaršala Wilhelma Keitela in notranjega ministra Wilhelma Fricka.

Nemška uradna časnikarska agentura D. N. B. naznanja smrt poročnika Hansa Keitela, najmlajšega sina šefa nemškega vrhovnega poveljstva. Mladi Keitel je bil dodeljen k artileriji.

Nek list pa je prinesel vest, da je bil ubit poročnik Walter Frick, star 27 let za ranami, ki jih je dobil na vzhodni fronti kot kavalerijski častnik.

Generalni major Karl Ritter von Webber, star 46 let, je bil ubit na ruski fronti 20. julija.

Londonski list Daily Herald poroča, da je bil na ruski fronti ubit baron Franz von Werra, ki je pobegnil iz vojaškega koncentracijskega tabora v Kanadi v Združene države, kjer je bil postavljen pod jamščino, pa je navzlic temu pozneje pobegnil iz Združenih držav ter prišel v Nemčijo.

žavnemu departmentu.

Inozemskega agenta, ki se ne prijavi državnemu tajniku, lahko zadene zaporna kazen 10 let, poleg tega mu pa sme sodišče naloziti tudi deset tisoč dolarjev globo.

"GLAS NARODA"

(VOICE OF THE PEOPLE)

Owned and Published by Slovene Publishing Company, (A Corporation), Frank Baker, President; J. Lapsh, Sec. — Place of business of the corporation and address of above officers: 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.

48th Year

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays and Holidays.
Subscription Yearly \$8.—. Advertisement on Agreement.

Za celo leto velja list za Ameriko in Kanado \$8.—; za pol leta \$4.—; za četrt leta \$2.50.—. Za New York za celo leto \$7.—; za pol leta \$3.50.—. Za inostranstvo za celo leto \$7.—; za pol leta \$3.50.—.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenim sobot, nedelj in praznikov.

"GLAS NARODA", 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.
Telephone: CHelsea 3-1242

N L R B

Nedavno je bila postavljena ugotovljena oblast NLRB (National Labor Relations Board) kar je velikega pomena za razvoj strokovnih organizacij v njihovih odnosih napram delodajalcem ter za nemoten napredek vojne industrije.

Delodajalci in delavci so se dolgo časa prepirali glede delokroga NLRB in se nikakor niso mogli spoznamati. Delodajalci so trdili svoje, delavci svoje.

Kakor znano, je NLRB ena izmed naprav Rooseveltove administracije za uspešno izvedbo New Deal. Njegova glavna naloga je bila zavarovati delavcem pravico organiziranja ter to pravico braniti pred napadi delodajalcev. NLRB je igral pa tudi zelo veliko vlogo pri razvoju svobodnih delavskih organizacij. Pod jamstvom strokovno-unijske svobode je skušal uveljaviti normalne odnose med delavci in delodajalci ter pripomoči k sklenitvi kolektivnih pogodb.

Kmalu po ustanovitvi se je moral NLRB boriti proti odporu nazadnjaških delodajalcev, kar mu je uspelo s pomočjo sodnijskih razsodb, kazenskih pretenj in kazni, pozneje se je pa bavil z razjasnitvijo odnosov med delavskimi organizacijami. V to svrhu je imel na razpolago volitve, ki jih je od časa do časa razpisal med delavci posameznih podjetij. Iz tega so se pa zopet pojavile nove težkoče posebno v slučajih, če se na ali ona stranka ni držala pogodb.

Pod pritiskom javnega mnenja je skušal NLRB prisiliti nepokorne k ubogljivosti, iz česar so se pa spet razvili novi spori. S takimi slučajji so se bavila sodišča ter razsojale po svoji previdnosti, dokler ni bila naposled postavljena neovrgljiva določena oblast NLRB in sicer takole:

Naloga NLRB je odnosi med delodajalci ter delavci in njihovimi organizacijami urejati in boljšati ter jih urediti v kolektivnih pogodbah. Pri tem je treba predvsem ščititi pred napadi delodajalcev pravico delavcev do organiziranja.

Kakor hitro so odnosi med delom in kapitalom pogodbeno in postavno zadovoljivo urejeni, je naloga NLRB končana. Njegova dolžnost ni skrbeti, da bosta obe stranki zadovoljili svojim obveznostim ali ju pa siliti k izpolnjevanju dolžnosti.

V takih slučajih naj ima sodišče edino in odločilno besedo.

JAPONCI IN HOLANDSKA INDIJA

Prihodnji cilj Japonske je nedvomno Holandska Indija. Japonci bi prav lahko pogrešili ameriški petrolej in gazo, če bi dobili kontrolo nad otokom Borneo.

Soglasno s pogodbo, sklenjeno meseca novembra in obnovljeno letošnjega maja, morajo preskrbeti angleške in ameriške oljne družbe, ki operirajo v Holandski Indiji, 1 milijon tisoč ton petroleja na leto, torej skoro štirikrat toliko kot prej. Iz neznanega vzroka Japonska ni kupila vseh zalog, ki so ji bile odmerjene. Koliko se ga bo polastila sedaj, je odvisno od politike holandsko-indijske vlade, po kateri se bosta ravnali tudi Anglija in Amerika.

Holandci v Vzhodni Indiji najbrž ne bodo nastopili neodvisno od Anglije in Združenih držav, poleg tega pa priča zgodovina, da niso bili nikdar kaj prida naklonjeni svojim severnim sosedom.

Leta 1937 so Holandci snovali mornariški program za obrambo svojih vzhodno-indijskih posestev. Leta 1938 so imeli 150 letal ob morskih obdih, vodečim k važnim vzhodno-indijskim pristaniščem. Nedvomno imajo danes znatno večjo in boljše zračno silo.

Nesmiselno bi bilo domnevati, da bi mogla Vzhodna Indija sama odbiti japonski napad, pač bi pa povzročila sovražniku precej izgub in neprijetnosti.

Vzhodno Indijo je treba smatrati za nekakšen zastavni predmet v veliki igri. Dežela ima več prebivalcev kot jih ima Anglija, Francija ali Italija. Nekateri deli so silno gosto naseljeni, in v njih ni prostora za japonske priseljence.

Japonska se namerava polastiti te bogate dežele. Mika jo njeno olje in drugi naravni zakladi.

Od Amerike in Anglije je odvisno, če se jim bodo tozadevni načrti posrečili ali ne.

Na tehtnici so važna mornariška oporišča, velika naravna bogastva in na tehtnici je usoda 60 milijonov ljudi.

Niti pri policiji ni varno

Polijski načelnik v mestu Santa Monica, Cal., C. E. Webb je zelo razburjen in ima dovolj vzroka za to. Tekom zadnjih štirih mesecev so bile iz železne blaginje v policijskem departmentu štirikrat ukradene večje vsote denarja.

Njegovemu bratu, Georgeu Webbu, ki je jetniški stražnik, je bil ukraden skoro nov avtomobil.

Najbolj pa boli Webba, ker je zmanjkalo iz železne blaginje tudi pettisoč dolarjev tuje denarja. Neka trgovina mu ga je dala spraviti, češ, da bo na policijski stražnici dosti bolj varen.

Za osvoboditev primorskih Slovencev

Ko je Jugoslavija napravila zgodovinsko veliko, važen in junaki korak, je s tem priklicala nadeše masčevanje in brutalno silno jezo modernega Atile — v isti junaki potezi pa je tudi zagotovila svojemu ljudstvu bodočnost, zakaj demokratična ljudstva po svetu so ji podala prijateljsko roko in jo zagotovila, da bo po tem strašnem začasnem porazu vstala zopet k življenju, večja, jačja in bolj združena kot kdaj prej.

Mi tam od Primorja, ki nam rodno zemljo, brate in sestre tlačijo tujeva petla že nad dve desetletji, smo s krvavečim srcem zasledovali tragičen in žalosten potek dogodkov, ki so prinesli jugoslovansko narodu tako krut veliki pteek. S ponosnim srcem smo vzeli na znanje in prisluhili, ki je sam predsednik Združenih držav slovesno izjavil vsemu svetu, da Amerika stoji ob strani male a junake Jugoslavije. Čuli smo zagotovi Velike Britanije in prepričani smo, da fazi zem in nacizem ne m oreta zmagati za dolgo, če sploh, nismo imeli najmanjšega dvoma, da bo Jugoslavija zopet vzpostavljena.

Mnogi med nami so mnenja, da zopetno vzpostavljanje Jugoslavije, kot države, pomeni že samo ob sebi tudi osvoboditev Primorja in drugih podjarmljenih delov Slovenije in Jugoslavije sploh. Vendar pa v teh časih, ko je krivice nad narodnimi manjšinami toliko, da jih je že skoraj težko naštet, ni zaupati zgolj splošnemu sentimentu, ali občutku, da narodne manjšine po tej vojni ne bodo več brezobzirno doodeljene temu ali onemu narodu ali državi.

Tu pa se porodi potreba delovanja podjarmljenih manjšin samih. Mi sami moramo skrbeti, da bomo pripravljeni delovati za osvobodjenje naše narodne manjšine potom informiranja in potom odločnih aplov na one faktorje, kateri vemo, da bodo imeli besedo pri zopetnem urejanju Evrope po tej vojni. Mi ne smemo čakati, da nam kdo prinese osvobodjenje na krožniku; naša dolžnost kot Primorski Slovenci je, da se strnemo v močno organizacijo, ki bo delovala zato, da bodata Trst in Gorica spet naša.

Ko smo bili vrženi v koš Italiji, nas ni nihče vprašal, če nam je tako prav. Italijani pa tudi niso rekli, da ne marajo podjarmiti manjšine, četudi Dučija takrat še ni bilo na površju, kot pozneje. Seveda so bile manjšinam servirane sladke obljube in to celo v rimski zbornici. Besede ministra Tittonija so v tem smislu zelo značilne. Dejal je: "Z nami združena ljudstva druge narodnosti naj vedo, da mi z zgražanjem odklanjamo vsako misel tlačenja ali raznorodovanja; njihov jezik in njih kulturne ustanove bodo spoštovane; njihovi upravniki zastopniki bodo uživali vse pravice naše svobodljubne in demokratične zakonodaje; njihovi politični poslanci bodo prisrčno sprejeti v italijanskem parlamentu."

Zunanji minister Tittoni je žel za te besede tople ovacije zbornice. Mi vsi pa vemo usodo našega ljudstva pod Italijo. Napočni bi bilo misliti, da je vse krivda fašizma. Omenjeni minister je govoril 27. sept. l. 1919 istočasno in potem vse do Du Dučijevega pohoda v Rim, so karabinerji vlačili v ječo naše učitelje, duhovnike, intelektualce, inteligente ter slovenske rodoljube. Po pravici povedano, zadnji žalostni vtis, ki ga hranim iz domovine, je v verige vklejenih ujetih, gnan v ječo po karabinerjih — in te

POZORI!

Naročniki so naprošeni, da pogledajo na številke poleg imena na naslovniku na prvi strani. Prva številka označi mesec, druga dan in tretja leto, ko vam naročnina poteče. Če vam je naročnina potekla oz. bo v kratkem potekla, prosimo, ne čakajte na osebni opomin, pač obnovite naročnino za leto, ako mogoče še danes.

Narodite Atlas pri:

"GLAS NARODA", 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.

Narodite Atlas pri:

"GLAS NARODA", 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.

Narodite Atlas pri:

"GLAS NARODA", 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.

Narodite Atlas pri:

"GLAS NARODA", 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.

Narodite Atlas pri:

"GLAS NARODA", 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.

Narodite Atlas pri:

"GLAS NARODA", 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.

Narodite Atlas pri:

"GLAS NARODA", 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.

Narodite Atlas pri:

"GLAS NARODA", 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.

Narodite Atlas pri:

"GLAS NARODA", 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.

Narodite Atlas pri:

"GLAS NARODA", 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.

Narodite Atlas pri:

"GLAS NARODA", 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.

Narodite Atlas pri:

"GLAS NARODA", 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.

LJUDSKA KUCHARICA
Najnovejša zbirka
navodil za kuhinjo
in dom. Cena 50c.

Narodite pri:

KNJIGARNI SLOVENIC PUBLISHING COMPANY

daj se ni bil Mussolini v sedlu. Kaj je zagrešil tisti učitelj? Bil je zaveden Slovenec.

Ne, mi ne bi zaupali nobeni se tako liberalni ali demokratični Italijani ki vladi. Liparski in drugi malarični otoki, kamor je bil obsojen naš narodni intelekt pod Italijo in pod Mussolinijem, pa sramotno streljanje v hrbet in drugo nesteto poniževanje in teptanje naroda se je zarezalo pregloboko, da bi mogla Italija še nekaj zaupanja vzbuditi v nas. Kot narodno manjšino se nas je morilo raznarodovati in teptalo tako kruto, da se mora sramovati vsak italijanski liberalce, ki si upa tudi samo nanesti, da naj jugoslovanske manjšine ostanejo pod Italijo, da se tako prepreči zopetno in novo "fikanje" po Evropi.

Tisoč in več vzrokov imamo, da spregovorimo lastno besedo v prid osvobodjenja, v prid zopetnega združenja z našo slovanako družino. Delovati pa moramo mi tukaj, kajti oni (tam preko morja ne morejo in ne smejo storiti nič drugega nego na tihem želiti, da pride tudi zanje dan osvobodjenja in dan obračuna za tlačitelje.

Z ozirom na vse to se je v New Yorku organiziral Odbor Jugoslovancev pod Italijo, in želja tega odbora je, da se združijo vsi zavedni Primorci in Jugoslovani sploh ter skupno delujejo na tem, da bo bodoči Jugoslaviji priklonjen tudi do sedaj zaslužjen del naroda pod Italijo. Apeliramo tedaj na naše primorske rojake in ostale Slovence, da se v stvar zainteresirajo, stopijo z nami v stik in delujejo med rojaki za organiziranje močnega odbora, katerega beseda bo nekaj zalega pri velikih državnikih Amerike in Evrope, ko bo prišel čas za to. Za nadaljnje informacije obrnite se na: Odbor Jugoslovancev pod Italijo, (Committee of Yugoslavs under Italy), 302 East 72nd St., New York, N. Y.

A. Krasna, taj.

Peter Zgaga

Usoda

Pred dobrimi dvajsetimi leti je ves svet pozorno motril neustrašeno početje takrat še razmeroma mladega moža, ki se je kar preko noči pojavil iz srede italijanskega naroda in začel izvajati temeljite reforme.

Tudi poseben nauk je pridigoval, nauk fašizma, da je država vse, posamezniki so pa samo neznatni delci te velike, nepremagljive celote.

Vladna gospoda v Rimu je stisnila glave, ne vedoč, kaj storiti: — Ali naj mu dovoli še naprej gubezdati ali naj ga spravijo na varno?

Toda takrat je bilo že prepozno za uganjanje. Mussolini je začel s svojimi pristasi že prodirati proti večnemu mestu.

Miroljubni kralj je odločil: — Pa naj pokaže, kaj ve in zna.

S tem mu je nehote izročil komando nad kraljevsko hišo in nad vso Italijo.

Italijanski vojni ujetniki dospeli v Anglijo

Vojni minister naznanja, da je dospelo v Anglijo dva tisoč italijanskih vojni ujetnikov, ki bodo zaposleni pri gradnji cest in prekopov.

Nemški vojni ujetniki so že zgradili zanje potrebne kolibe. Italijani so bili ujeti v severni Afriki in Abesiniji ter so bili dosej v nekem egipčanskem taborišču.

Ubijalka obsojena

V Schenectady, N. Y., je bila obsojena na ječo od 10 do 20 let 42 letna Mary Cierro, ki je usmrtila 29 letnega Carlosa de Santisa. Obsojena je bila zaradi uboja po prvem redu.

Oblasti še sedaj ne vedo, kaj jo je napotilo k zločinu, kajti prejšnja leta je bila de Santisa vedno materinsko naklonjena.

Zagovornik je prosil sodnika za milostno sodbo, toda sodnik ji je prisodil kazen kot jo določa postava za tak zločin.

Spčetka je zatrjevala svojo nedolžnost, in ni dosti manjkalo, da ni bila njena zadeva poverjena poroti, na prigovarjanje zagovornika se je pa naposled premislila in priznala svojo krivdo.

Mrs. Cierro je uživala v mestu velik ugled, vled česar ni nič čudnega, če je povzročil slučaj med prebivalstvom precejšnje razburjenje.

Vsak Italijan vam bo danes priznal, da je Italija nemška provinca, ki mora točno izpolniti vsako Hitlerjevo povelje. V laškem narodu vre. Dva moža sta pahnila Italijo v sramoto in pozabljenje. Hitler in Mussolini. Toda Lah so bolj jezni na Mussolinija nego na Hitlerja.

Dvomim, če jim bo dana kdaj prilika obračunati s Hitlerjem. Za masčevalce nad tem poklenkim zlotvorom je izbrala usoda sposobnejše može in narode kot je italijanski. Masčevanje nad Mussolinijem bo pa Italijanom prepuščeno.

V duhu vidim smešen prizor:

Po rimski cesti divja, kolikor mu pač dopuščajo kratke noge in debel trehuh vampaisti Mussolini. Za njim pa troja otročarjev in starih Italijank z mokrimi omjami v rokah: Zdjaj ga ploskne ta, zdjaj ona po tolstem tihniku. Vse pa kriče: Porco! Porco!

Po rimski cesti divja, kolikor mu pač dopuščajo kratke noge in debel trehuh vampaisti Mussolini. Za njim pa troja otročarjev in starih Italijank z mokrimi omjami v rokah: Zdjaj ga ploskne ta, zdjaj ona po tolstem tihniku. Vse pa kriče: Porco! Porco!

Po rimski cesti divja, kolikor mu pač dopuščajo kratke noge in debel trehuh vampaisti Mussolini. Za njim pa troja otročarjev in starih Italijank z mokrimi omjami v rokah: Zdjaj ga ploskne ta, zdjaj ona po tolstem tihniku. Vse pa kriče: Porco! Porco!

Po rimski cesti divja, kolikor mu pač dopuščajo kratke noge in debel trehuh vampaisti Mussolini. Za njim pa troja otročarjev in starih Italijank z mokrimi omjami v rokah: Zdjaj ga ploskne ta, zdjaj ona po tolstem tihniku. Vse pa kriče: Porco! Porco!

Po rimski cesti divja, kolikor mu pač dopuščajo kratke noge in debel trehuh vampaisti Mussolini. Za njim pa troja otročarjev in starih Italijank z mokrimi omjami v rokah: Zdjaj ga ploskne ta, zdjaj ona po tolstem tihniku. Vse pa kriče: Porco! Porco!

Po rimski cesti divja, kolikor mu pač dopuščajo kratke noge in debel trehuh vampaisti Mussolini. Za njim pa troja otročarjev in starih Italijank z mokrimi omjami v rokah: Zdjaj ga ploskne ta, zdjaj ona po tolstem tihniku. Vse pa kriče: Porco! Porco!

Po rimski cesti divja, kolikor mu pač dopuščajo kratke noge in debel trehuh vampaisti Mussolini. Za njim pa troja otročarjev in starih Italijank z mokrimi omjami v rokah: Zdjaj ga ploskne ta, zdjaj ona po tolstem tihniku. Vse pa kriče: Porco! Porco!

Po rimski cesti divja, kolikor mu pač dopuščajo kratke noge in debel trehuh vampaisti Mussolini. Za njim pa troja otročarjev in starih Italijank z mokrimi omjami v rokah: Zdjaj ga ploskne ta, zdjaj ona po tolstem tihniku. Vse pa kriče: Porco! Porco!

Po rimski cesti divja, kolikor mu pač dopuščajo kratke noge in debel trehuh vampaisti Mussolini. Za njim pa troja otročarjev in starih Italijank z mokrimi omjami v rokah: Zdjaj ga ploskne ta, zdjaj ona po tolstem tihniku. Vse pa kriče: Porco! Porco!

Po rimski cesti divja, kolikor mu pač dopuščajo kratke noge in debel trehuh vampaisti Mussolini. Za njim pa troja otročarjev in starih Italijank z mokrimi omjami v rokah: Zdjaj ga ploskne ta, zdjaj ona po tolstem tihniku. Vse pa kriče: Porco! Porco!

Lepa knjiga je kulturna poslastica; odprite ji vrata v naše domove, odprite ji oči ... (Finigar)

ŽIVI VIRI

Spisal IVAN MATIČIČ

Knjiga je svojevredna pojav v slovenski književnosti, kajti v nji je v trinajstih dolgih poglavjih opisanih trinajst rodov slovenskega naroda od davnih početkov v starom slovansku do današnjega dne. Knjiga je verno arhalo našega življenja in trpljenja, in kadar jo prebere bo vedel o slovenski vsi, kot mu more nuditi katerikoli naše zgodovinsko delo.

DED —
je ZEMLJO otrok, social

OČE —
je je poseljal in gledal bujno njeno

SIN —
je svetel med težkim življenjem

VNUK —
se je dvignil proti časi novega časa

13 POGAVLJI — 413 STRANI
V PLATNU VEZANO

Cena \$2. Poština plačana

Avtor knjige je IVAN MATIČIČ, ki je spisal splošno znano knjigo — NA KVAVIH POLJANAH

KNJIGARNA "Glas Naroda"
216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.

Kratka Dnevna Zgodba

CH. MUNK:

Moja Bela

Človek ne pomeni nič pod temnomodrim nebom argentinske stepe. Sam stojiš v travi, ki ti sega do kolena, neskončni veter ti veje po utrjenem obrazu, sončar pripeka ti pusti komaj do sapa, in medtem ko po visokem nebesu krožijo orli, korakaš kot človek na svojih dveh kratkih nogah skozi suhtečo travo. Ničesar drugega ni videti ko plapolajočo rjastoročečo travo. Nemara še kaka dva noja na obzorju, ki previdno koracata in se ozirata, in nemara da stoji kje v tej silni pripeki kako drevo, ki se dozdava ko kamnitni fihtgranski izdelek, ki poveva veter skozi njegove izrastle.

Saj razumeš, tam zunaj ne moreš nič s petami in nogami. Saj razumeš, takšen človek ni nič drugega kot stopajoča majcenost in vsakšen sunek vetra ga zasmehuje. Takšen človek se muči in ubija od obzorja do obzorja, toda noga tega ničeta podrsne na mesnatih kaktejah njegova rdeča koža zabrekne v vročini, in kar mahoma se utegne zgoditi, da kaka smešna sončarica podeže predržeža na tla in ga pripravi za vesele se jastrebe, ki si ga hodijo v kosih iskati. Saj razumeš, sam človek je izgubljen v pušči.

Toda recimo, da sede na konja, pa na mah postane iz njegove moči in gospod. Kakor piše v etru, a konju vira griva okoli.

Vedeti moraš, da je bilo najljepši živali vse te stepe ime Bela. To je bila visokonoga, ozka kobila petih let, in ji je bila dlaka svetla in blesteča. Še herna gaucha, ki je prijezdil mimo, je pozdravil in ponosno dejal:

"Glej, to je Bela; glej jo!"

Ob ponočnih taboriščnih ognjih so govorili kako zna teči;

pri Almaceneru so se razgrevale ob besedah o njenem druceu, in so nahlulili tistega nepriprava, ki je dejal, da je Bela enaka drugim travozreem. Pa ona vstane in odide čez trato tjakaj k Beli, in vsi gredo za njo. Gospodje mežikajo, odpirajo Beli gobec, dotikajo se uhljav in členkov, povedo kak besedo in se smejejo. Jaz sem zaprtih oči obsedel, kadim črno cigareto in le skrivši skilnar tjakaj, ali so dobri ž njo. Ko se klepetava gospoda odpravi po drevoredu dalje, se Elvira vrne na verando in pogovarja se o konjih. Ponočam se vpiro nje, zato ker je Bela moja last. Lejte, senorita, teče tako in tako, potrebuje to in to in poslušna je kakor misel. Če bom tlesnil, pa bo prišla, le pazite, gospodična moja. Tako sem ošaben, vrag me vzemi. Se dobro vem, da je gong vprav začel klicati k večerji, ko sem zatlesnil in Bela je prishlunila in je prišla. Dobro me pozna in ve, da je le za šalo, pa vendar le pride ta moja Bela.

Toda jaz bi se rad še bolj izkazal in zato grem z Elviro okrog hiše. "Pojdi, Elvira, ven! Pokaži ti bom, kako ti Bela izbornost sliši. Pojdi, Elvira, tja za grmovje, ondi naju Bela ne bo videla, jo bova preskusila, — tam jo bom poklical!" Stojiva v omanji vonjavi nezamirnih cvetov, ki se v čarilih večernega sonea rdeče svetlikajo. Zakličem: "Bela!" in Elvira me pogleda. Lepo se ji svetijo lasje, lepa si, Elvira. Tedajci pokne v ovetličnih grmih, midva pogledava — in že je tu. Da, tako je, to je moja Bela, previdno kuka skozi dehteče vejeve, jaz pa si domišljam, da je pogled te živali najšrečnejši na svetu. S svojimi velikimi, rjavimi očmi naju gleda tako izrazito, ko da bi zdaj spregovorila.

Nenadoma pa opazimo, ko da se njene oči osteklenele in ostepele. Telo ji vzdrgeta. Kaj se je zgodilo? Oba pri-skočiva k njej in jo odvedeva ven na trato. Bela šepa. Prečimem ji sprednjo nogo, ki jo hoče skriti in najdem štiri krvave kaplje na gležnju. Štiri krvave kaplje, to je pik strupene kače.

Vzklíčnem in planem v hišo, kričoč po serumu zoper strup. Elvira ostane pri konju in ga objame okrog vratu. V velikem gostišču odpiram vsa vrata in vpijem po serumu. Vsi ljudje p ribitijo skupaj — a serum ni v hiši. Stečem nazaj na travnik in že od daleč zagledam, da se je Bela zgrudila na tla. Meso so ji razparali in zato krvavi. Izseram ji rano, prevezem ji nogo. Brezumno me gleda, ker ji prizadevam bolečine.

Potagoma vsi odstopijo in opazujejo živa od daleč, samo Elvira se joka pri njeni gavi. Saj ni da bi pravil — noga ji je zatekla, nobene pomoči ni bilo. Božal sem jo včasih sem-plal pokonec in sem butal ob drevesa, potepal in prokel sem tisti grm, ki je bila kača v njem. Potem sem spet pokleknil in sem ji govoril. Zdal pa zdaj je Bela skušala skočiti kvišku, a to se ji ni več posrečilo; dal sem ji soli, pa se je ni več dotaknila. Potem je bolj in bolj povešala glavo in jo polagala na travo.

šun besedam. Zaljubljeno jo opazujem in vsi se norčujejo iz mene zaradi moje zaljubljenosti, samo Elvira se ne smeje. Ona vstane in odide čez trato tjakaj k Beli, in vsi gredo za njo. Gospodje mežikajo, odpirajo Beli gobec, dotikajo se uhljav in členkov, povedo kak besedo in se smejejo.

Jaz sem zaprtih oči obsedel, kadim črno cigareto in le skrivši skilnar tjakaj, ali so dobri ž njo. Ko se klepetava gospoda odpravi po drevoredu dalje, se Elvira vrne na verando in pogovarja se o konjih. Ponočam se vpiro nje, zato ker je Bela moja last. Lejte, senorita, teče tako in tako, potrebuje to in to in poslušna je kakor misel. Če bom tlesnil, pa bo prišla, le pazite, gospodična moja. Tako sem ošaben, vrag me vzemi.

Se dobro vem, da je gong vprav začel klicati k večerji, ko sem zatlesnil in Bela je prishlunila in je prišla. Dobro me pozna in ve, da je le za šalo, pa vendar le pride ta moja Bela.

Toda jaz bi se rad še bolj izkazal in zato grem z Elviro okrog hiše.

"Pojdi, Elvira, ven! Pokaži ti bom, kako ti Bela izbornost sliši. Pojdi, Elvira, tja za grmovje, ondi naju Bela ne bo videla, jo bova preskusila, — tam jo bom poklical!"

Stojiva v omanji vonjavi nezamirnih cvetov, ki se v čarilih večernega sonea rdeče svetlikajo. Zakličem: "Bela!" in Elvira me pogleda. Lepo se ji svetijo lasje, lepa si, Elvira.

Tedajci pokne v ovetličnih grmih, midva pogledava — in že je tu.

Da, tako je, to je moja Bela, previdno kuka skozi dehteče vejeve, jaz pa si domišljam, da je pogled te živali najšrečnejši na svetu. S svojimi velikimi, rjavimi očmi naju gleda tako izrazito, ko da bi zdaj spregovorila.

Nenadoma pa opazimo, ko da se njene oči osteklenele in ostepele. Telo ji vzdrgeta. Kaj se je zgodilo? Oba pri-skočiva k njej in jo odvedeva ven na trato. Bela šepa. Prečimem ji sprednjo nogo, ki jo hoče skriti in najdem štiri krvave kaplje na gležnju. Štiri krvave kaplje, to je pik strupene kače.

Vzklíčnem in planem v hišo, kričoč po serumu zoper strup. Elvira ostane pri konju in ga objame okrog vratu. V velikem gostišču odpiram vsa vrata in vpijem po serumu. Vsi ljudje p ribitijo skupaj — a serum ni v hiši. Stečem nazaj na travnik in že od daleč zagledam, da se je Bela zgrudila na tla. Meso so ji razparali in zato krvavi. Izseram ji rano, prevezem ji nogo. Brezumno me gleda, ker ji prizadevam bolečine.

Potagoma vsi odstopijo in opazujejo živa od daleč, samo Elvira se joka pri njeni gavi. Saj ni da bi pravil — noga ji je zatekla, nobene pomoči ni bilo. Božal sem jo včasih sem-plal pokonec in sem butal ob drevesa, potepal in prokel sem tisti grm, ki je bila kača v njem. Potem sem spet pokleknil in sem ji govoril. Zdal pa zdaj je Bela skušala skočiti kvišku, a to se ji ni več posrečilo; dal sem ji soli, pa se je ni več dotaknila. Potem je bolj in bolj povešala glavo in jo polagala na travo.

MUSSOLINI JE IZGUBIL ŠE ENO LADJO

Ko je laški parnik vozil po Sredozemskem morju v Afriko, ga je zalotil angleški letalec ter nanj vrgeł bombo in parnik se je potopil.

Otok Kreta in njene prebivalci

Kreta je dolg in razmeroma ozek otok, ki s svojo dolžino loči vzhodni del Sredozemskega morja od Egejskega. Le dva precej ozka prehoda držita na vsaki strani Krete iz enega v drugo morje. Na zahodni strani Krete je kakih 200 kilometrov širok morski prehod, ki loči Kreto od grške celine, na vzhodni strani pa nekaj širši prehod loči Kreto od Male Azije. V sredini te vzhodne morske poti leži otoček Dodekanesos, ki pripada Italiji.

Kreta je grški otok ter važna grška dežela. Na Kreti so se v starogrških časih dogajale važne zgodovinske reči, tam so doma lepe pripovedke o grških junakih, tukaj pa se je tudi v novejši dobi dogajalo marsikaj, kar je bilo odločilno za Grke. Zadnji tak dogodek je bil upor starega republikanca Venizelosa zoper Metakrasovo vlado, ki se je na Kreti začel. Takrat so nad tem lepim otokom letala vojna letala, ob njej so krizarile vojne ladje, po njenih belih cestah so korakali oboroženi mošje. To je za otok Kreto bilo nekaj nenavadnega, ker takih dogodkov sicer zadnja leta Kreta ni bila vajena.

Grška vlada je namreč iz nekeke vpljudnosti svoja dva najvažnejša otoka Kreta in Krf pustila neoborožena in nevtrajna, dasi sta oba ta dva otoka nekaki naravni trdnjavi grške celine. Manjše enote grške vojsne mornarice so bile pač razmeščene po grških lukah ob celine, na Kreti in na Krfu pa je edina oborožena sila bila zastopana z nekaj slikovito oblečenimi orožniki. Pač, še nekaj oborožene sile je bilo kje po kretske gorah — to pa so bili razbojniki, ki se odlikujejo po čudoviti hrabrosti.

Ko pa je nastala italijansko-grška vojna, je bilo te lepe idile naenkrat konec. Kmalu po začetku vojne so Angličani zasedli otok, kjer so napravili mogočno mornariško in letalsko oporišče, katero jim je kaj dobro šlo.

Spet in spet sem zavpil po serumu, a sla še ni bilo nazaj, ki sem ga bil poslal k najbližjemu farmarju. Bela me je prestrašeno pogledala, še enkrat se je ozrla, pogledala je ljudi in hiše, pogledala visoko nebo in neskončno stevo v dalji, potem pa je zaprla oči. Drhtenje je prešinilo lepo truplo, noge so udarile, nato je preminula. Zdel sem zraven nje, kakor bi mi bilo tisoč let. Pokopal sem jo. Posodili so mi drugega konja in odjezdil sem z Estancije, kamor me ni bilo nikdar več. V svoji veliki gizdavoosti sem bil svojo Belo zapletel v tujo igro, in zato je zdaj moje spanje grenko.

Dotle je bilo angleško glavno oporišče otok Malta, ki pa je bil preveč izpostavljen bombardiranju sovražnih letal. Zato je Anglija takoj del svojih sil prenesla z Malte na Kreto. Poleg tega Krete za angleške strategične namene leži umogo ugodneje kakor katerikoli drugi otok v Sredozemskem morju. Glavno mesto Krete je Kandia, ki je le kakih 400 km oddaljena od obale severne Afrike, od Dardanel le 500 km, od Soluna 500 km. Te razdalje pa so za moderne bojne bombnike prava igrača. Na svoji severovzhodni strani ima otok dobro naravno lukko Suda-Gold, kjer zdaj stoji mnogo ladij. Tako se je zgodilo, da je okoli Kandije in Kanije nastalo celo veliko novo mesto samih šotorov.

Prijazne so ulice v Kandiji in Kaniji ter v drugih kretske mestih. V njihovih hišah so izraženi starijski slogi vsega orijenta, grške, turške, egiptovske in arabske hiše so med seboj kar pomešane. Nad trgovinami pa so napisli v vseh mogočih jezikih; v grščini, turščini, angleščini in španjolsčini, ki je jezik ali narečje tistih Židov, ki prebivajo na Turškem. Vse te ulice pa so kar mrgolele v živahnem vrvenju. Danes pa je vse kakor izumrlo. Kdor v mestu ni neobhodno potreben, se je gotovo že izselil na deželo, kjer je kaj lahko dobili stanovanje — pod milim nebom. Cele družine so se izselile na deželo. Tisti, ki so imeli kaj več sreče in so bili pravočasni, so se nastanili v naravnih skalnih votlinah in jamah. Drugi, ki so prišli pozneje, so šli stanovat v skednje in hleve, ki pa so seveda mnogo bolj "zračni" kakor naši. Tisti pa, ki so bili zadnji, so se nastanili kar kje v sredi oljnih gajev. Ker je na Kreti tudi pozimi podnebje zelo milo, je umevno, da ljudje brez škode za svoje zdravje lahko prebivajo, ne da bi morali skrbeti za streho.

Časnikar, ki se je v avtu vozil po Kreti, odkar so jo zasedli Angličani, pripoveduje: "Mnogo, krasnih pogledov ti nudi vojna po tem otoku, po njegovih čednih apnenčastih cestah, skozi rodovitna polja ter po malce valovitem vzhodnem delu, kjer se menjavajo skalne pečine z vinogradi, kateri so nalahno naslonjeni v breg. Na desni roki stoji oljnj gaj, iz katerih pa grozeče mole kvišku vitke cevi protiletalskih baterij. Na levi so prav taki gaji, iz katerih pa ti vre nasproti močan vonj po orientalski čebulni juhi. Nekaj sto metrov naprej izvira studenec, ob katerem škotski ali indijski vojaški črpačo hladilno vodo za svoje tovarne avtomobile ali vlačilce. Malo naprej pa istočasno tamkaj gruča-

RAZPRODAJA SLOVENSKE KNJIGE po zmerni ceni

Po 50c zvezek
Andersoneve pripovedke za slovensko mladino
Bela noči mali junak. (Dostojevski)
Bojli mejniki (Ivan Pregeti)
Filozofska zgodba (Alojz Jiranek)
Gompači in Komurški (Jul. Zeyer)
Gospod Fridolin Zolna in njegova družina (Fr. Müllerski)
Kazan, voljeli pes (J. O. Curwood)
Kaj se je Makaru snajalo (V. Korolenko)
Na različnih potih (Frane Prešer)
Pater Pavel Clavac (Dr. I. Pregeti)
Pravica Kladiva (Vladimir Levstik)
Svetla noč (Rudolf Vrabl)
Silka Doriane Gray (Oscar Wilde)
Vojne duše v vzhod (Prosper Mérimé)
Zaplaki iz mirnega doma (A. M. Dostojevski)

Po 70c zvezek
Do Ohrida in Eltolja (Ivan Metlik)
Po 75c zvezek
Belfegor (Arthur Bernède)
Osmirna pragozda (James Oliver Curwood)
Po strani kloboč (Damiir Felgel)
Romantične duše (Ivan Cankar)
Seržant Divadlo (Marcel Priole)
Zelena cesta (Zane Grey)
Zlati Panter (Sincclair Gluck)
Gusar v oblaku (Donald Keyhoe)
Gospodinja sveta (Karl Fidor)
Hektorjev Meč (Rene La Bruyere)
Rdeča Megla (O. R. Fric)

Po \$1 zvezek
Ugrabljeni milijoni (E. G. Setiger)
Veridicus (Pater Klajetan)
Sijko (E. S. Thompson)
Rudarica balada (Marija Majercjeva)
Prigodbe čebelice Majle (Waldemar Bonsels)
Pingvinski otok (Anatole France)
Pisane zgodbe (Janko Kac)
Za življenja za življenje (Ivan Zupan)

Po \$1.25 zvezek
Zadnji Mohikanec (J. F. Cooper)
Skritostni studenec (Pavel Keller)

Po \$1.50 zvezek
Zločin in kazen (F. M. Dostojevski)
Tigrovi zobje (Maurice Lathams)
Kristof Dimac (Jack London)
Misterija (Gustave Le Rouge)
Lucifer (Jean de La Hire)
Izpod Golice (Savino Savinetti)

Po \$2 zvezek
Prečeren (Franc Kladar)
Po \$2.50 zvezek
Vilajeva repatica (V. Levstik)

Naročite pri:
KNJIGARNA SLOVENIC PUBLISHING CO.
216 West 18th Street,
New York, N. Y.

se zmanjšuje užitek. Ko končam, malo počivaj in si skušaj predtavljati, kaj se bo jutri zgodilo, vprašaj se, kako bi s ozirom na razne značaje v romanu sam nadaljeval. Na ta način ti daje roman vsak dan pohudo. Roman v časniku pa predstavlja tudi čudovito snov za razgovore. Gotovo bo našel znanca, ki čita isti časnik in zasleduje isti roman. In z njim se lahko pomeniš o bodočih dogodkih. Takšen pomenek povečuje užitek zdravlila, ki nam je dano v besedi "nadaljevanje sledi."

Spisi Josip Jurčiča

- I. ZVEZEK: Uvod — Narodne pravljice in pripovedke. — Spomini na deda. — Jurij Kozjak. — Jesenska noč med slovenskimi polharji. — Domen. — Dva prijatelja.
- II. ZVEZEK: Jurij Kobila. — Tihotapec. — Vrbna Smukova ženitev. — Klosterski Zolnar. — Grad Rojine. — Golida.
- III. ZVEZEK: Deseti brat. — Nemški valpet.
- IV. ZVEZEK: Ovet in sad. — Hči mestnega sodnika. — Kozlovska sodba v Višnji gori. — Dva brata.
- V. ZVEZEK: Sosedov sin. — Sin kmetskega cesarja. — Med dvema stoloma.
- VI. ZVEZEK: Dr. Zober. — Tagomer.
- VII. ZVEZEK: Lepa Vida. — Pina tobnika. Moč in pravica. — V vojni krajini. — Prerok med bratoma.
- VIII. ZVEZEK: Ivan Erazem Tatenbah. — Bojim se te. — Črtica iz življenja političnega agitatorja. — Telečja pečenka. — Šest parov klobas. — Po točku smrdiš. — Ženitev iz nevoščljivosti. — Spomin na starega Slovence Andreja Fajka.
- IX. ZVEZEK: Rokovnjači. — Kako je Kotarjev Peter pokoro delal, ko je krompir grade. — Pona-rejeni bankovci.
- X. ZVEZEK: Veronika Deseniška.

10 zvezkov...\$10
POSAMEZNI ZVEZKI \$1.50
Naročite pri:
KNJIGARNA SLOVENIC PUBL. CO.
"GLAS NARODA"
216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

KUHARSKA KNJIGA: Recipes of All Nations

(V angleškem jeziku)
RECEPTI VSEH NARODOV
Stane samo 2.⁰⁰

Knjiga je trdo vezana in ima 821 strani. Recepti so napisani v angleškem jeziku; ponekod pa so tudi v jeziku naroda, ki mu je kaka je posebnost v navadi. Ta knjiga je nekaj posebnega za one, ki se zanimajo za kuhanje in se hočejo v njem čimbolj izveštati in izpopolniti.

Naročite pri:
KNJIGARNA SLOVENIC PUBLISHING CO.
216 West 18th Street : : New York, N. Y.

COSPOD iz KONOPIŠTA

Napisal: I. WINDER.

56

Pozno jeseni leta 1894 je v Pragi na begu pred samim seboj obiskal neki večer, ki ga je priredil cesarski namestnik na Češkem. Obiden od mnogih ljudi, dobrih in boječe zbranih okrog nepreračunljivega princeza, ki je utegnil biti v teku istega večera zelo ljudomil in zelo nemilosten, je opazil, da ga zasleduje dvojica oči. Bile so nenavadno lepe rjave ženske oči in venomer nprte vanj. Dekle ali žena, ki so njene jasne oči bujale njegovo pozornost, ni bila več zelo mlada in tudi ne lepa v običajnem smislu besede, toda lice s širokimi podočnicami je imelo očarljiv izraz. Morda je bilo zgolj sijanje lepih rjavih oči, ki je dajalo neznanost in čar, morda tudi poredna bradica, ki je poudarjala posebnost tega drugače precej navadnega obraza — vsekakor ga je delalo rado vednega. Dama, ki je princeza nenehoma gledala in nosila bujne svetlorjave lase počesane na nizko in ozko čelo, je bila zelo vitka in dokaj velika. Franc Ferdinand je vprašal:

Grof Wurmbrand me je rekel, da je ena izmed hčera grofa Bohuslava Chotka, ki je bil pred poldrugim desetletjem kot cesarski namestnik domačin v tej palači. Prej da je bil poslanik, in pozneje spet, v Madridu, Bruslju in Draždanih. Grof ima osem otrok, in ta Zofija, je peta med njimi.

Wurmbrand je očitavljaje še dodal, da so Chotki v odanem sorodstvu z njegovim rodbino.

Grofici Zofiji Chotkovi s Chotkova in Vogna je bilo 26 let, ko so ji tisti večer pokazali "bodočega cesarja."

Že prej pred mnogimi leti, trinajstletno dekletce je bila ležala sanjarila o bodočem cesarju. Takrat je bil njen oče avstrijski poslanik v Bruslju. Nanj je padla naloga, da sporoči belgijskemu kralju Leopoldu prošnjo cesarjevega Rudolfa za roko princeze Stefanije. Dan po Rudolfovem prihodu v Bruselj je bil zaročen deželni v gradu Laeken. Avstrijski poslanik, njegova žena in njegovi dve odrasli hčeri so tudi sedeli za mizo. Ko sta se mladi grofici Chotkovi vrnili domov, je trinajstletna sestra Zofija, najvzvišenejša in najčistejša izmed osmerice otrok, že prežala na nji. Morala sta ji opisati vse podrobnosti posebno pa cesarjevega Rudolfa, bodočega cesarja. Zofija je zavidala princesi Stefaniji, ki ji je bila sreča namenila, da postane žena bodočega cesarja.

"Kdo ve, ali je to res takšna sreča," sta dejali trezni starši, ki se ji je zdela Zofija prenapeta in otročja.

Na ta večer je pomislila grofica, ko so ji povedali, da je prišel Franc Ferdinand iz Budejovca. Nenehoma je zrla vanj, misleč, da ga lahko gleda brez skrbi, ker je on ne vidi. Lepo ji je zdelo, a zanimivo. Ne samo ker je bil bodoči cesar, njegov bohat, blede obraz s sinjasto zastrtimi očmi, ki so se vročeno bleščale, se ji je zdel zanimivo. Nemoteno ga je mogla opazovati: nihče ni menil zanj.

Visoko plemstvo vse Češke je bilo zbrano v prostorih namestništva Schwarzenbergi in Lobkoviči, Windischgrätz in Waldteini, Auerspergi in Rohani, Claryji in Fürstenbergi. Najelegančnejše žene in dekleta so se lesketale v bogastvu pariskih večernih oblek, ki so bili troški zanje zadostovali stotinam siromašnih roblin za mesece in leta življenja.

Grofica Zofija Chotkova je bila oblečena zelo preprosto. Njena obleka je bila iz majhne delavnice, kjer so šivali za premožnejše, vendar ne za bogate meščanke. Lišpa ni nosila. Ni se spopadla v telovnanje z elegantnimi ženami in dekleti, in ko je samotno stala v kotu, je ni presenečalo, da se ni nbeđen izmed zbranih kavalirjev zmenil zanj. Mnogo hčera grofa Chotka, ki ni imel znatnega premoženja, so bile drugačigi na poti. Vedele so, da niso neveste, ki bi se kodo puli zanje. Vendar se grofica Zofija Chotkova ni čutila posramena v vlogi Pepelke. Njena samozavest je bila — brez pravega razloga — močno razvita. Zastran svoje prihodnosti se ni vlačila praznim upom. Vedeča je, da po smrti bolehnega očeta — mat' je bila že nekaj let mrtva — lahko postane orelka ali v najugodnejšem primeru dvorna dama pri kakšni nadvojvodinji. Da bi našla moža svojega stanu, se ji je zdelo zelo dvomljivo: z možem nižjega stanu se nikakor ni hotela poročiti. Oče se je bil že sprijaznil s tem, da ostane najbriže neomogućena. Tekle, ki si s šestindvajsetimi leti še ni bilo osvojilo moža, je veljalo za "staro devico." V grofici znanje v vedenju se je že nekaj let razločno pojavljalo starodavna črta. Toda njena živahna nepriljubljenost je povzročila pritrjeno ljubkost dekleta z lepimi rjavimi očmi.

Mahoma je zardela do las. Opazila je bila, da je bil nadvojvoda prestrzel njene poglede in je očitno ta hip vpraševal grofa Wurmbranda, kdo je. Naprijetno ji je bilo, da je nadvojvoda izpraševal o nji baš njenega sorodnika, "ošabnega Leona," kakor so ga in enovali pri Chotkovih. Med Wurmbrandovimi in Chotkovimi je bilo že dolgo časa napeto razmerje, ki se po upokojitvi bivšega poslanika ni bilo zboljšalo. Državni grof Čotek, stara ekscelencia, je bil sicer v plemiških krogih zelo priljubljen, a Wurmbrandovi so imeli kar predravito Chotkovo bolj za revne kakor za ugledne sorodnike, ni se bilo moči kdo ve kako postavljati z njimi. Prištevali so se k staremu češkemu plemstvu in so veljali za Čehe, čeprav ni nihče izmed Chotkovih dobro govoril češkega jezika.

Gr. fien Chotkova je izgubila vso samozavest, ko je videča, da je ne gl. da samo nadvojvoda, ampak da jo tudi Wurmbrand inči z oči. Za trenutek jo je izpreletela radostna groza; laskale so ji, da je zbadila princevo pozornost. Toda prebrčana je bila, da je Leon Wurmbrand izrekel o nji neprijazno sodbo, in mlača ji je bila misel, da morebiti zbija dovrtje o nji. Obrnila se je in hotela zapustiti dvorano. Še preden je stopila v sosednjo dvorano, je začutila, da grede za njo. Franc Ferdinand in Wurmbrand sta se bila nenadoma odtrgala od skupine, ki ji je bil nadvojvoda središče in pohitela za grofice. Slišala je grofov glas, ki jo je ogovarjal in pozdravljaj. Obstala je in zagledala zraven grofa nadvojvoda.

(Nadaljevanje prihodnjik.)

Kremelj—jedro Moskve

V Kremlju je sedaj zaradi železnice, ki je drdrala nekoč vojne z Nemčijo, nenavadno živo, ker se vrše stalna posvetovanja.

Moskovski Kremelj pa ni običajen grad, kakor mnogi mislijo, temveč celo mesto v mestu. To je utrjeno jedro moskovskega mesta. Stari moskovski carji so si tu na gričih gradili svoje sijajne palače in cerkve. Spomini na Ivana Groznega, Borisa Godunova in na stoletja staro zgodovino, so se ohranili tu do današnjega dne. Peter Veliki pa, ki je gledal v nove čase, si je svoj sedež postavil drugam. Ob bregovih Neve si je zgradil zapadnjaško prestolnico. Šele po boljševiški revoluciji je postal Kremelj spet sedež vlade. Skoraj vse vodilne sovjetske osebnosti so prebivale sploščka v njem. Kremelj so ljudstvu zaprli. Cerkevni zvonovi, so utihnili, carski orli so izginili s kremelskih stolpov, nadomestili so jih z zlatimi sovjetskimi zvezdami. A tudi te zvezde se odločilnim možem ni videle dovolj lepe.

Ob dvajsetletnici boljševiške revolucije so jih nadomestili z rdečimi ogromnimi zvezdami iz tisočev uralskih poldraguljev, ki jih ponosi od znotraj razsvetljuje elektrika. Da bi se od vročine nerazpočile, so jih opremili z posebnimi hladilnimi napravami. Veliko, belo Odrašenikovo cerkev ob vznožju Kremlja so, kakor znano, razstrelili. Kjer je stala nekoč ponosna katedrala, je videti danes le gradbeno zemljišče. Tu se bo dvigala nekoč ogromna palača. Njene temelje so že položili. Veliki žerjavi in železni nosilci opozarjajo, da se pričinja sedaj delo nad zemljo.

Kremelsko mesto obdaja dva kilometra dolg opečni zid z veronskim vencem, kakor si ga je izmislil gradbenik carice Katarine, Italijan Rastelli. Kremelsko obzidje gre deloma ob bregu reke Moskve, in ima višino štirinadstropne hiše, kakšnih dvesto metrov. Pet velikih vrat prekinja rdeči pas zid, toda dvoje vrat je danes stalno zaprtih, le tri vežejo notranjost Kremlja z zunanjim mestom. Če greš okoli Kremlja, boš opazil, da ga obdajajo razmeroma tihe ulice. Na oba li Moskve so odstranili cestno

NEKAJ O POTAPLJAČIH IN NJIH NEVARNEM DELU.

Potapljači, ki se potapljajo po več deset metrov globoko v morje, niso samo izpostavljeni nevarnostim, kot pritisk vode, pomankanje zraka ali ogrožanje od raznih velikih hobotnic, temveč še mnogim drugim nevarnostim.

Ko shišimo ime potapljači, si predstavljamo predvsem človeka, ki išče po morskem dnu dragocene korače in biserne školjke ali pa preiskuje potopljene ladje z dragocenim tovorom. Danes pa se je ta poklic že dokaj posplošil, saj ima na primer vsako večje mesto več poklicnih potapljačev, ki si služijo kruh na nekoliko drugačen način.

Treba je na primer dvigniti avto, ki je po prometni nezgodi padel v globoko reko, treba je najti dragoceno okrasje ali bogato denarnico, ki je po neprevidnosti ali nesreči padla v vodo s kakega mosta. Najdišči dobe seveda bogate nagrade.

Kakšna je oprema potapljačev? Čelada je iz bakra in ob-

Poučni spisi

ANGLEŠKO SLOVENSKO BEŽILO. Sestavl. dr. F. J. Kern. Vesnar. Cena \$2.00

BODOČI DRŽAVLJANI naj naročijo knjižico — "How to become a citizen of the United States". V tej knjižici so vse pojasnitve in zakoni za naseljenca. Cena 35c.

DOMAČI ŽIVINOZDRAVNIK, spisal Franjo Dolar. 278 strani. Cena trda vez. Cena \$1.50

Zelo koristna knjižica za vsakega živinorejca; opis raznih bolezni in zdravljenje; slike. Cena \$1.—

GOVEDOREJKA. Spisal R. Legvart. 143 strani. 8 slik. Cena \$1.—

KNJIGA O DOSTOJNEM VEDEDJU. 111 strani. Cena 50c

MLEKARSTVO. Spisal Anton Pavc. 8 slik. 168 strani. Knjižica za mlekarje in ljubitelje mlekarstva. Cena 50c

NAJVEČJI SPISOVNIK. — 156 strani. Cena 50c

NAŠE ŠKODLJIVE ŽIVALI v PODOBI in BESEDI. Spisal Fran Brjavec. 224 strani. Brod. Cena 25c

OBRTNO KNJIGOVODSTVO 258 strani. Vez. Knjižica je namenjena v prvi vrsti za stavbno, umetno in strojno knjižničarstvo ter šole solivarstva. Cena \$1.—

ODKRITJE AMERIKE, spisal R. MAJAK. Trije deli: 102, 141, 133 strani. Cena mehko vez. Poljuden in nastopen opis odkritja novega sveta. Sple se čita kakor zanimiva povest ter je sestavljen po najboljših virih. Cena 50c

FRAKCIJNI RAČUNAR. Trda vez. 231 strani. Eritroga knjižica, ki vsebuje vse, kar je pri nakupu in prodaji potrebno. Cena 75c

PROBLEMI SODOBNE FILOZOFIJE. Spisal dr. F. Veber. 341 strani. Knjižica topla priporočamo vsakomur, ki se hoče seznaniti s glavnimi črni sodobne filozofije. Cena 50c

SLOVENSKO-NEMŠKI SLOVAR. Sestavl. Dr. F. Bradac. — 625 strani. Cena \$1.50

UMNI ČEBELAR. Spisal Frank Laksmyer. 163 strani. Cena \$1.—

VELIKI SLOVENSKI SPISOVNIK. Sestavl. H. Podkrajšek. — 437 strani. Cena \$1.—

ZDRAVILNA ŽELIŠČA. 62 strani. Cena 25c

Naročite pri:

Slovenic Publishing Company
216 W. 18th Street
New York, N. Y.

leka iz kavčukaste tkanine. Najobčutljivejši del opreme sta vsekakor nabrani, vrtljivi ovrtnik in zapestji. Oboje se najhitreje izrabi, zlasti se zapestje, s katerim potapljač zadržuje na razne ostre in trde predmete v ruševinah kake ladje. Kavčuk je sicer trpežna snov, vendar pa ne prenese previsoke, niti prenizke temperature. V obeh primerih postane krhek.

Največja važnost se je že od nekdaj polagala na preskrbo potapljača z zrakom. Včasih je moral izvrševati svoje delo v naprtni držji, ker je bil ves gornji del napolnjen z zrakom, čigar pritiska in razporedbe ni mogel regulirati. Danes ga pa lahko sam z roko regulira s pomočjo posebnega ventila, če pa še to ne zadostuje ali pa če ga kaj ovira, pritiskne v glavo na poseben ventil, ki je v notranjosti čelade in zrak avtomatično uhaša. Potapljač zato lahko danes pri delu kleči ali je sklonjen, ali pa pokonci, kakor mu je pač prikladnejše. Včasih skoraj vsi potapljači oglašeli zaradi šuma sesalke, ki je udarjal naravnost na njihova ušesa. Seveda je to neprijetno vplivalo tudi na njegove živce in ga oviralo pri delu.

Kako se potapljač obleče? Preden si nadene opremo, se s širokim flanelastim trakom trdnostno previje okrog pasu in prsi. Tovariši vzamejo kavčukasto obleko in razširijo ovrtnik. Potapljač zleze vanjo z nogami naprej in ko pride s telesom do višine ovrtnika, vtakne roke v oba rokava, kjer mu jih v zapestju s kavčukasto vezjo neprodušno zavežejo. Nato mu položijo na rame nekakšno blazino, da bakrene čelade ne bo preveč trdo čutil. Za tem mu dajo nekakšen oklep okrog vratu, čez rame in do sredine prsi, na katerega potem z vijaki pritrdijo čelado. Njegovi čevlji so obteženi s svincem in tehtajo 8—10 kg. Prav tako ima svinčene u teži na prsih in hrbtu.

Potapljač vztraja pod vodo eno uro do dve uri. Seveda je to odvisno od njegove osebnosti, vzdržljivosti in važnosti opravila, ki ga ima. Najdaljši čas

pod vodo je do sedaj bil 6 ur. Dviganje potapljača je zelo zamotana zadeva. V čim večji globini je delal, tem počasneje mora biti dviganje. Kolčina zraka v opremi se mora namreč postopno manjšati z globino zaradi silnega pritiska vodnih plasti. Če bi se potapljač nenadoma dvignil iz globine 60 metrov, tvega pri tem življenje. Najmanj kar ga doleti, je mrtvoud v nogah.

Če se dvigne iz globine 28 metrov, potrebuje za to 28 minut. Torej vsako minuto za en meter. Nad potapljačem, ki se dviga, se peni voda, delajo se zračni mehurji in čim višje je, tem razločneje je značilno žuborenje vode. Ko je na zemlji, sesalke še vedno delujejo, ker ne sme prehitro na sveži zrak. Končno mu tovariši previdno snamejo čelado in ga opraste neprijetne obleke.

STOLETNE KONZERVE.

Angleški učenjaki so si pripravili pred kratkim obed iz stoletnih konzerv. Te konzerve je hranil vojni muzej v Londonu in so veljale za najstarejše konzerve na svetu.

Znanstveniki, ki so se lotili teh konzerv, niso bili lačni, temveč so hoteli samo raziskati, kako dolgo ohranijo konzervirana živila svojo redilno vrednost. Prva zgodovinska konzerva škatala je vsebovala koncentrirano juho iz mesa in milja.

Potapljač zleze vanjo z nogami naprej in ko pride s telesom do višine ovrtnika, vtakne roke v oba rokava, kjer mu jih v zapestju s kavčukasto vezjo neprodušno zavežejo. Nato mu položijo na rame nekakšno blazino, da bakrene čelade ne bo preveč trdo čutil. Za tem mu dajo nekakšen oklep okrog vratu, čez rame in do sredine prsi, na katerega potem z vijaki pritrdijo čelado. Njegovi čevlji so obteženi s svincem in tehtajo 8—10 kg. Prav tako ima svinčene u teži na prsih in hrbtu.

Potapljač vztraja pod vodo eno uro do dve uri. Seveda je to odvisno od njegove osebnosti, vzdržljivosti in važnosti opravila, ki ga ima. Najdaljši čas

kosti. Takšne konzerve je vzel kapitan Cook na svoje potovanje okrog sveta.

Čeprav konzerva ni bila videti posebno vabljiva — bila je namreč povsem siva — je imela izvrsten okus. Analiza je pokazala, da je bila še polna redilnih snovi. Dve drugi konzerve so našli v trupu zapuščenih ladje in sta izvirali iz leta 1824. Prva je vsebovala pečeno teletino, druga je bila napolnjena s korenjem. Vse skupaj je imelo izvrsten okus in znanstvena raziskava je pokazala, da je bilo v toliki pečene teletine toliko vitaminov D, kolikor v sveži teletini.

MRAVLJE SI GRADIJO VODNJAKE.

Mravljje niso samo pridne, temveč grede tudi zelo globoko. To je odkril argentinski učenjak Marino Blanes, ki se je bavil z vprašanjem, od kod si živalice v suhem letnem času dobivajo vodo. Naključje mu je pomagalo. Blanes si je dal kopati vodnjak. Pri tem je odkril komaj za prst debel rov v zemlji, ki je vodil poševno 20 m globoko do talne vode. V tem rovu je od mravelj kar gozdnar. Znanstvenik je odkril tudi vhod v ta rov, in sicer pod nekimi mravljiščem. Živali so bile torej "vohale" vodo in so vrednost. Prva zgodovinska konzerva škatala je vsebovala koncentrirano juho iz mesa in milja.

Veliki Atlas sveta

Vojujoči se narodi v Evropi vsvarjajo zgodovino. Svetovnih vesti pa ne morete razumno zasledovati brez velikega in zanesljivega zemljevida, kot je naprimer Hammond's New Era Atlas of the World. "Res," boste rekli, "toda po končani vojni zemljevidi, ki so sedaj izdani, ne bodo več dobri." Toda vse drugo je res, kot ta trditev, ako vpoštevamo ta atlas. In tukaj pride poglavna stvar. Z atlasom boste prejeli izkaznico, s katero boste proti plačilu 25 centov dobili dodatne zemljevide, ki kažejo premenjene meje vseh držav, ki bodo prizadete vsled mirovne pogodbe, in jih boste prejeli tekom 60 dni po zaključku vojne in ko bodo podpisane mirovne pogodbe. (Listek, ki je treba izpolniti in poslati naravnost na zalagatelja, je v vsakem atlasu.) Ti dodatni zemljevidi vam bodo do zadnje natančnosti izpolnili vaš svetovni zemljevid, ki bo natančno kazal Evropo pred vojno in po vojni v celi knjiži. Ta atlas velja samo \$2.75 za Združene države in \$3.— za Kanado. Ta veliki atlas dobite pri KNJIGARNI "GLAS NARODA", 216 West 18th St., New York.

VAŽNO ZA NAROČNIKE

Poleg naslova je razvidno do kdaj imate plačeno naročilo. Prva številka pomeni mesec, druga dan in tretja pa leto. Da nam prihranite nepotrebne dela in stroškov, Vse prošimo, da skusate naročilo po pravilno poravnati. Pošilite naročilo naravnost: nam ali jo plačate našemu zastopniku v Vašem kraju ali v kateremu imate zastopnika, kojih imenu so tiskana z debelimi črkami, ker so upravljeni obklati tudi druge naselbine, kjer je kaj zalih rojakov naselijih. Zastopnik bo Vam izročil potrdilo za plačeno naročilo.

CALIFORNIA:

San Francisco, Jacob Laushin
COLORADO:
Pueblo, Peter Cullig.
Walsenburg, M. J. Bayak

INDIANA:

Indianapolis: Frank Zupančič

ILLINOIS:

Chicago, J. Bertle
Cicero, J. Fabian (Chicago, Cicero in Illinois)
Joliet, Jennie Bambich
La Salle, J. Spedich
Mascoutan, Frank Augustin
North Chicago in Waukegan, Mark.

WARREN:

Warren, Frank Novak

MARYLAND:

Kitamiller, Fr. Vodoptivo

MICHIGAN:

Detroit, L. Plankar

MINNESOTA:

Chisholm, J. Lukanich
Ely, Jos. J. Pashel
Evelev, Louis Goude
Gilbert, Louis Vessel
Hibbing, John Povle

MONTANA:

Roundup, M. M. Pazian
Washoe, L. Champa

NEBRASKA:

Omaha, P. Broderick

NEW YORK:

Brooklyn, Anthony Svet
Gowanda, Karl Stralich
Javie Falls, Frank Masle
Worcester, Peter Rode

OHIO:

Barberton, Frank Traka

CLEVELAND, Anton Bobek, Chas. Karlinger, Jacob Resnik, John Stajnik, Girard, Anton Nagode, Lorain, Louis Balant, John Kunkle, Youngstown, Anton Kikelj

OREGON:

Oregon City, J. Koblar

PENNSYLVANIA:

Bessmer, John Jevnikar
Conemaugh, J. Brezovec
Coverdale in okolica, Mrs. Ivana Rupnik
Export, Louis Zupančič
Farrell, Jerry Okorn
Forest City, Math Kassin
Fr. Blodnikar

GREENSBURG, Frank Novak, Homer City, Fr. Ferencik, Imperial, Vence Palcich, Johnstown, John Polajns, Kraya, Ant. Tausler, Luzerne, Frank Balloch, Midway, Jous Zunt, Pittsburgh in okolica, Philip Progar, Steelton, A. Hren, Turtle Creek, Fr. Schiffrer, West Newton, Joseph Jovan ...

WISCONSIN:

Milwaukee, West Alila, Fr. Shek Sheboygan, Joseph Kakes

WYOMING:

Rock Springs, Louis Tauscher
Diamondville, Jos. Bolica

Vsak zastopnik izda potrdilo za svojo, katero je prejeto. Zastopnik je tudi priporočila.

UPRAVA "GLAS NARODA"